

Afwerking van de naadtoeslag

Als de stof niet of niet erg rafelt, hoeft de naadtoeslag niet te worden afgewerkt. Voor een mooiere oplossing kunt u hem bijknippen met een kartelschaar. Maar als de inslagdraden van de stof één voor één loslaten, is het aan te bevelen de randen van de naadtoeslag af te werken.

Het afwerken van de naadtoeslag vermijden

Om het afwerken van naadtoeslagen te vermijden, kunt u een Engelse naad (zie blz. 163) of jeansnaad (zie blz. 77) overwegen, technieken die de stofrand insluiten in het stiksel.

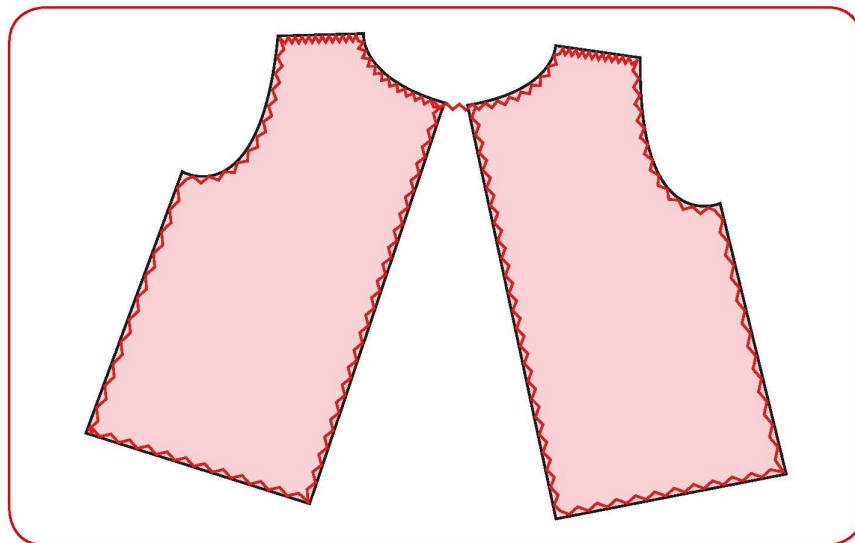
Overhands naaien

Overhands naaien is het maken van een stiksel op de stofrand om te voorkomen dat de stof gaat rafelen: dit stiksel omsluit de inslag van de stof, die dan niet meer kan losraken.

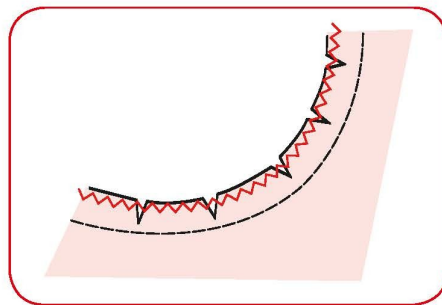
Omslingeren of locken bestaat eruit stofdelen in elkaar te zetten en tegelijkertijd de randen af te werken.

In welke gevallen?

In het geval van een opengestreeken naad worden alle stofdelen afgewerkt of overhands genaaid voordat u ze in elkaar zet. Zo kunt u alle stofdelen achter elkaar met de overhandse steek naaien vlak nadat u ze hebt geknipt.

Bij doorgestikte naden worden de twee stofdelen tegelijk afgewerkt of overhands genaaid na het in elkaar zetten (zie blz. 72). Deze techniek is ook geschikt voor armsgaten, kruizen van broeken en elke andere naad die is doorgestikt of ingeknipt. Als het stiksel ingeknipt moet worden, knip dan eerst in (zie blz. 65) en pas daarna de overhandse steek toe. In alle gevallen gebeurt het overhands naaien na het inknippen: als u namelijk in de overhandse steek knipt, knipt u de draad door en laat de steek na een tijdje los.

Overhands naaien met de lockmachine

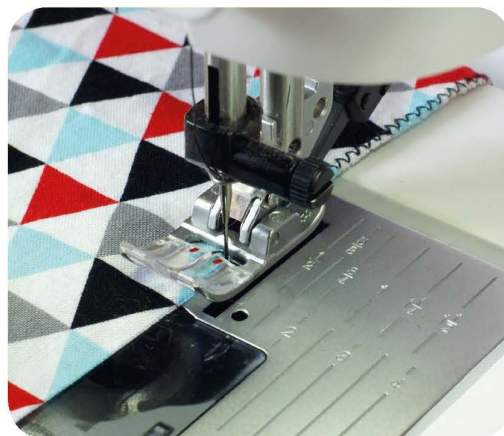
Met een lockmachine kunt u op bijna professionele wijze alle soorten stof gemakkelijk afwerken of overhands naaien (omslingeren of locken).

Het voorbereiden van het stiksel

MEMO

- Naald en garen afgestemd op de stof
- Zigzagsteek of overhandse steek
- Standaardvoet of overlockvoet

Gebruik een naald en garen aangepast aan de stof; het garen mag iets dunner zijn dan gebruikelijk, vooral bij dunne of heel dunne stof waarop de draad niet te veel mag opvallen.

De persvoeten die zijn afgestemd op de overhandse steek zijn ook geschikt voor de zigzagsteek; alle overhandse steken gebruiken op de een of andere manier deze basissteek van de naaimachine. U kunt de standaardvoet of de overlockvoet (ook wel overhandsesteekvoet genoemd) gebruiken.

De brede uitsparing onder de naald maakt het stikken van de overhandse steek mogelijk, zelfs als hij heel breed is.

De overlockvoet is voorzien van een geleider, zodat u de stofrand daarop kunt uitlijnen en het stikken vergemakkelijkt.

Op de overlockvoet zitten twee kleine metalen staafjes die voorkomen dat de stof oprolt en waardoor het dus mogelijk is een mooi plat, overhands stiksel te maken.

Lijn het metalen staafje uit met de stofrand om de overhandse naad precies op de rand te krijgen.

Er bestaan meerdere overhandse steken en vaak verschillen ze van de ene naaimachine tot de andere. Het zou saai zijn om ze hier allemaal te bespreken, dus behandelen we slechts de meest gangbare.

Zigzagsteek

Stel een zigzagsteek in met een steeklengte en -breedte op basis van de dikte en van de uitrafelingsgraad van de stof.

- Hoe gemakkelijker de stof rafelt, hoe groter de steekdichtheid moet zijn, dus maak de steek korter.
- Hoe zwaarder de stof, hoe breder de zigzagsteek mag zijn: vergroot de steekbreedte.

Indicatie steeklengte en -breedte voor een doeltreffende overhandse steek:

- 2,5 mm lang;
- 2,5 mm breed voor dunne stoffen en stoffen van gemiddelde dikte;
- 4 of 5 mm breed voor dikke stoffen.

Zigzagsteek

Vergeet niet de bovenspanning te verlagen. Plaats de standaardvoet of overlockvoet in de persvoethouder van de naaimachine. Leg de naadtoeslag onder de persvoet en stik.

Op deze opengeperste naad zijn de randen met de zigzagsteek afgewerkt. Om dunne stof niet laten kreukelen, is de zigzagsteek op afstand van de rand gemaakt. Het overschot aan stof kan na het stikken worden afgeknipt.

Het nut van de meervoudige zigzagsteek

Als de zigzagsteek een te dunne of te soepele stof doet ploaien, probeer dan een vrij brede meervoudige zigzagsteek (zie blz. 94): het feit dat de stiksteek meervoudig is, voorkomt dat de stof onder de overhandse naad wordt samengebracht.

De stof vertoont ploaien onder de zigzagsteek; om dat te voorkomen, gebruikt u de meervoudige zigzagsteek.

Meervoudige zigzagsteek

Enkele andere overhandse steken

U kunt ook andere overhandse steken gebruiken waarover uw naaimachine beschikt.

Stoffen van gemiddelde dikte

De overhandse steek voor dunne stoffen tot stoffen van gemiddelde dikte (tekening hiernaast) combineert een zigzagsteek met een rechte steek. Hij is ook heel geschikt voor de afwerking van randen van stoffen van gemiddelde dikte tot dikke stoffen die niet erg rafelen.

Rafelige, dikke stof

Met deze steek (zie tekening hiernaast) is een meer bedekkende overhandse naad mogelijk. Hij lijkt heel erg op de voorgaande, met dit verschil dat de zigzagsteek dubbel is. Deze bijzonderheid maakt het afwerken mogelijk van dikke stoffen die de neiging hebben snel te rafelen.

Rekbare stof

Voor de afwerking van randen van rekbare stoffen kunt u deze steek gebruiken, die lijkt op een halve korenaar (zie tekening hiernaast). Hiermee kunt u ook randen afwerken van gebreide stoffen die de neiging hebben te rafelen.

Overgaan tot overhands naaien

Hier volgt hoe u te werk moet gaan, ongeacht de overhandse steek die u kiest. Een geslaagde overhandse steek moet op de stofrand worden uitgevoerd. Leg de stof zo onder de persvoet dat wanneer de naald het meest naar rechts stikt, hij vlak langs de stofrand stikt.

Ter ondersteuning kunt u als volgt te werk gaan, wanneer u begint te stikken:

- breng de persvoet omhoog, laat de naald met behulp van het handwiel van de naaimachine in de meest rechtse positie zakken tot hij door de steekplaat steekt;
- plaats de stofrand die u wilt afwerken tegen de naald en laat de persvoet zakken;
- begin met overhands naaien.

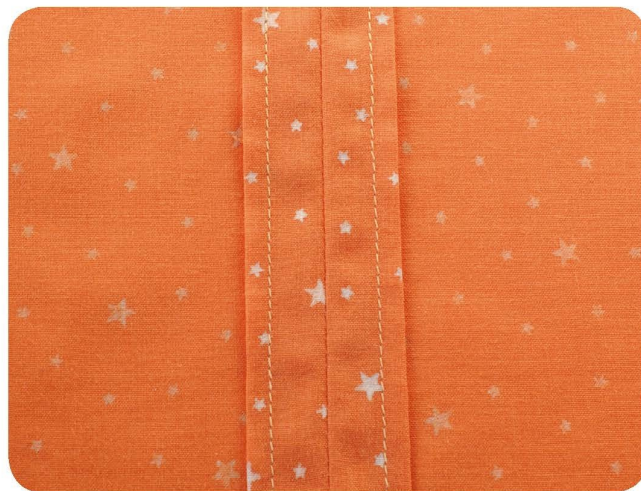
Let er bij dunne en heel dunne stoffen op dat de meest rechtse steek niet buiten de stof wordt gemaakt, zodat de stiksteek goed plat blijft. De stof biedt namelijk niet genoeg weerstand aan de draden van de stiksteek waardoor de stof onder de overhandse naad rolt en er een lelijke verdikking ontstaat. Het is dan te verkiezen de overhandse steek in het midden van de naadtoeslag te maken en vervolgens het stofoverschot langs de overhandse naad af te knippen. Uiteraard moet dat voorzichtig gebeuren, zodat de draden waarmee de steek is gemaakt niet worden doorgeknipt.

Kantstiksel

MEMO

- Naald en garen afgestemd op de stof
- Rechte steek
- Standaardvoet of rechtsteekvoet

In plaats van een overhandse naad kunt u – voor het in elkaar zetten van stofdelen – de naadtoeslag enkele millimeters inslaan, met de verkeerde kanten tegen elkaar. Stik met een rechte steek om de inslag vast te zetten. Wanneer de twee stofdelen op deze manier zijn omzoomd, kunt u ze met de goede kant tegen elkaar in elkaar zetten.

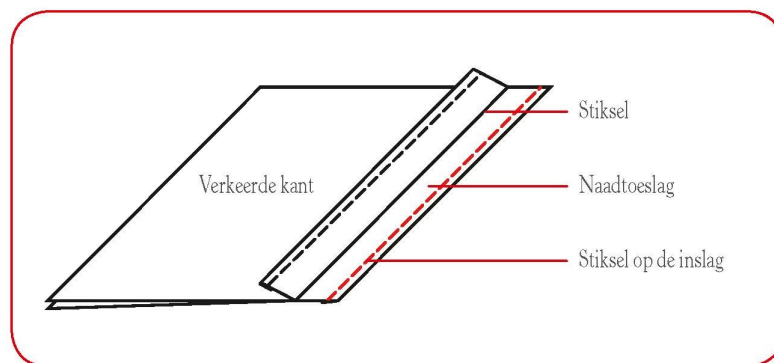
105

Methode van grootmoeder

Mijn grootmoeder gebruikte deze techniek om aan de verkeerde kant nette naadtoeslagen te krijgen, want haar naaimachine beschikte niet over een zigzagsteek. Als uw naaimachine moeite heeft met deze overhandse steken, kunt u deze methode toepassen.

Zorg voor een naadtoeslag die breed genoeg is. Als hij namelijk smaller is dan 1 cm, is het toepassen van deze techniek lastiger, omdat u minder stof hebt.

Tekening van de inslag van een naadtoeslag

Een andere mogelijkheid: de rolzoom

Voor een nog nettere afwerking bij zeer dunne stoffen gebruikt u de rolzoomvoet en werkt u de naadtoeslag af met een rolzoom. Deze techniek is wat lastiger, maar het resultaat is heel verzorgd (zie blz. 165).

106

Biaisband aanbrengen

MEMO

- Naald en garen afgestemd op de stof
- Steeklengte 3 mm
- Standaardvoet of voet voor quilten in de naad

Met het omzomen van de naadtoeslagen krijgt u een heel verzorgde, bijna professionele afwerking, die geschikt is voor stoffen van gemiddelde dikte tot dikke stoffen. Het is een elegante oplossing om te voorkomen dat u een mantel of jasje moet voeren of om de verkeerde kant van een rok of broek af te werken.

Deze afwerking wordt ook wel **Hongkongafwerking** of **Chinese afwerking** genoemd, en bestaat eruit de rand van de naadtoeslag in te sluiten in biaisband. Biaisband wordt meestal geknipt uit zijde of voeringstof, maar een lichte stof voldoet ook heel goed.

Gebruik biaisband van ten minste 32 mm breed (gekocht of zelfgemaakt biaisband). Bereid banden die u schuin van draad hebt geknipt voor of als u gekocht biaisband gebruikt, strijk het dan open. Het biaisband kunt u in dezelfde kleurnuances als de stof kiezen of juist in een contrasterende kleur of zelf van bedrukte stof maken.

Zorg voor een naadtoeslag

Om dit type afwerking zonder problemen uit te voeren, moet de naadtoeslag vrij breed zijn: zorg voor een naadtoeslag van circa 1,5 cm breed.

Fig. 1

Fig. 2

De naadtoeslag links is al afgewerkt, de naadtoeslag rechts wordt ingesloten door biaisband: hij is al gespeld en kan zo voor de tweede en laatste keer worden gestikt.

Biaisband wordt op een opengestreeken naad aangebracht (zie blz. 72). Stik het biaisband op de naadtoeslag, met de goede kanten tegen elkaar, waarbij u de randen laat samenvallen (fig. 1). Het stiksel komt op 6 mm van de rand, of zelfs op 3 mm wanneer de stof heel dun is. (In figuur 1 ziet u de vouwen van gekocht biaisband.)

Vouw het biaisband om de af te werken rand heen. Speld het biaisband aan de verkeerde kant van de stof vast (fig. 2); het is niet nodig om een inslag van het biaisband te voorzien aan deze kant, want deze wordt verborgen.

Fig. 3

Fig. 4

Installeer de voet voor quilten in de naad (zie blz. 85) in de persvoethouder van de naaimachine en stik alle stoflagen in de groef van de vorige naad (fig. 3).

Knip aan de verkeerde kant met een schaar het overschot van de naadtoeslag vlak langs het stiksel af (fig. 4). Omdat het band schuin is geknipt, is de kans op uitrafelen zeer gering.

De biaisbandvoet

Als u een biaisbandvoet hebt (zie blz. 118), gebruik die dan voor het vastzetten van gekocht of zelfgemaakt biaisband: zo bespaart u tijd en krijgt u een vergelijkbare afwerking.

Zomen

Zomen zijn omgeslagen randen die worden gestikt voor het afwerken van stofranden. Er bestaan tal van manieren om een zoom te maken.

Dunne stoffen zomen

Op bladzijde 165 vindt u alle details voor het uitvoeren van een rolzoom, de ideale afwerking van dunne stoffen.

Enkele zoom

MEMO

- Naald en garen afgestemd op de stof
- Rechte steek of siersteek
- Standaardvoet of persvoet met naadgeleider

Deze zoom wordt ook wel **platte zoom** genoemd en bestaat eruit de stof een enkele keer in te slaan met de verkeerde kanten naar elkaar toe en dan de zo gevormde zoom te stikken.

Meestal wordt de enkele zoom met een rechte steek uitgevoerd, maar niets weerhoudt u ervan om een zigzagsteek of een andere steek te gebruiken voor een andere afwerking.

Knip de naadtoeslag af tot maximaal 1,5 cm (afhankelijk van de projecten en de materialen kan de zoom smaller of breder zijn) en voorziet de randen van overhandse steken als dat nodig is (zie blz. 102).

Vouw dan de zoom met een strijkijzer om hem te markeren (fig. 1). Deze stap is essentieel: ga met zorg te werk zodat u een regelmatige lijn krijgt en zonder de stof te forceren om te voorkomen dat hij gaat golven. Stik ten slotte de zoom met een rechte steek.

Het is mogelijk de zoom te stikken zowel met de goede kant als de verkeerde kant naar u toe; als de naaisteek de juiste, uitgebalancheerde spanning heeft, is het stiksel net zo regelmatig aan de goede kant als aan de verkeerde kant. Als u aan de verkeerde kant werkt (fig. 2), bent u er zeker van dat u de naadtoeslag in het stiksel sluit. Stik op 2 mm van de afgewerkte rand. Kies een bijpassende onderdraad, want die wordt nu zichtbaar aan de goede kant van het werkstuk. Pas de bovenspanning aan, zodat de stiksteek regelmatig wordt.

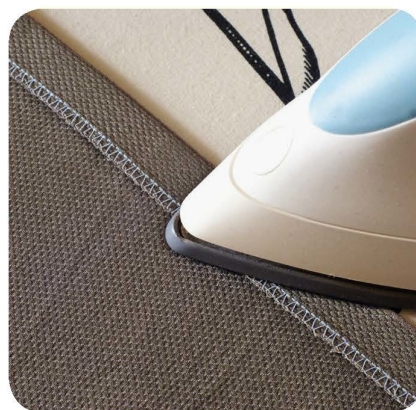
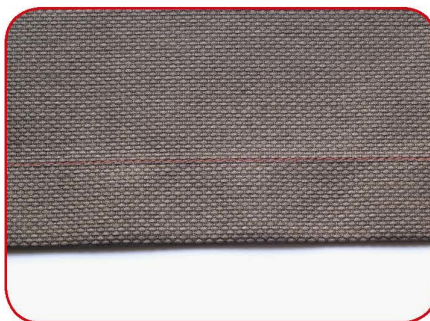

Fig. 1

Strijk de omgeslagen rand van de zoom plat.

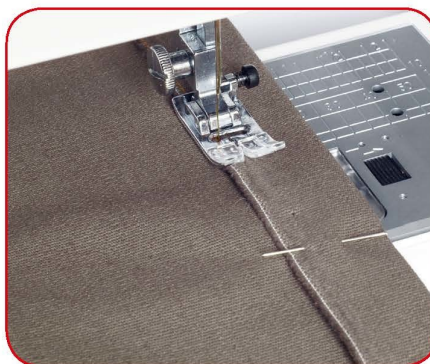

Fig. 2